

Temat : Zasady funkcjonowania banków.

Polecenie: Przedstaw podstawowe zasady funkcjonowania banków.

Załącznik: skan podręcznika PP str.100-101.

3.3. Zasady funkcjonowania banków

Pierwsze instytucje pełniące funkcję banków powstały już w starożytności w Babilonie. Znali je również starożytni Grecy i Rzymianie. Instytucje te zajmowały się głównie udzielaniem kredytów.

Powstanie i rozwój banków

Upadek kultury starożytnej spowodował zanik usług bankowych, które odrodziły się dopiero wraz z rozwojem handlu w miastach włoskich w XI wieku n.e. Kupcy bali się podróżować z pieniędzmi, przechowywali je więc u złotników, którzy wystawiali pisemne pokwitowania na przyjęte depozyty. Pokwitowania te stały się środkiem rozliczenia w handlu i zaczęły pełnić funkcję pieniądza. Były również pierwowzorem pierwszych banknotów. Złotnicy rozliczali także transakcje handlowe, przenosząc pieniądze z konta jednego swojego klienta na konto drugiego. W ten sposób zainicjowali rozwój usług bankowych. Obecnie do podstawowych funkcji banków należą: emisja pieniądza (bank centralny), przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i pośredniczenie w przekazywaniu środków finansowych między różnymi podmiotami życia gospodarczego.

Czy wiesz, że...

Najstarszą formą operacji finansowych była lichwa, polegająca na pożyczaniu pieniędzy lub towarów na wysoki procent. Lichwiarze ściągali wysokie odsetki, wykorzystując trudną sytuację pożyczkobiorcy, ale jednocześnie ponosili duże ryzyko niewypłacalności dłużnika. Obecnie w Polsce podobną funkcję pełnią lombardy, udzielające krótkoterminowych pożyczek pod zastaw różnych towarów osobom mającym kłopoty finansowe.

Historia rozwoju banków na ziemiach polskich

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie założone w Warszawie w 1825 roku było pierwszą instytucją świadczącą usługi bankowe na ziemiach polskich. Towarzystwo udzielało kredytów dużym gospodarstwom rolnym. W 1870 roku powstał - czynny do dzisiaj - Bank Handlowy SA w Warszawie. W okresie międzywojennym rozpoczęło działalność wiele banków, między innymi Polski Bank Przemysłowy, Krajowa Kasa Pożyczkowa, Bank Polski SA, Poczta Kasa Oszczędności, Państwowy Bank Rolny, Bank Gospodarstwa Krajowego i Polska Kasa Opieki SA. W tym czasie powołano do istnienia również banki prywatne oraz wiele wiejskich spółdzielni kredytowych, domów bankowych i kantorów wymiany. Po II wojnie światowej banki zlikwidowano, pozostawiając jedynie bank Polska Kasa Opieki SA. Na wzór Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich utworzono Narodowy Bank Polski (NBP) jako jeden główny bank pełniący wszystkie funkcje. Na obszarach wiejskich zaczęły działać banki spółdzielcze skupione obecnie w Banku Gospodarki Żywnościowej.

Podstawowe zasady działania banków

W 1989 roku rozpoczęto decentralizację systemu bankowego. Z Narodowego Banku Polskiego wyodrębniono szereg mniejszych banków, które następnie w większości sprywatyzowano, a NBP stał się wyłącznie bankiem centralnym.

Obecnie podstawowe zasady d

modzielność, konkurencyjność

Zasada uniwersalizmu pole

ści banków, między innymi o

udziałowcami przedsiębiorstw

ma żadnych ograniczeń terytor

Jest to gwarancją równości wsz

Samodzielność banku to me

czyji (w ramach prawa) oraz

Samodzielność jest ograniczona

oraz obowiązujące prawo banko

Zasada konkurencyjności wy

Polega na przyciągnięciu jak na

kredytom, solidności i różnorod

obsługi klientów.

Zasada samofinansowania ozi

łałości i zobowiązań z kapitału w

działalności lub środków finansov

od innych podmiotów.

Zasada komercjalizmu, podob

darce rynkowej, polega na dążeni

waniu kosztów działalności. Przy

banki muszą - w celu poprawy rer

Plany kredytowe nie mogą narusz

z gwarantów ich wiarygodności w

Czy wiesz, że...

Założenie banku wymaga spełnie

wysokości kapitału założycielskie

kadry zarządzającej. Warunki nar

przez NBP, mają na celu zapewni

finansowych przyszłych klientów.

dzonych w bankach komercyjnych

wszystkie te banki muszą odprowa

niewielkie sumy są wypłacane prz

i sprawdzonych banków lub lokowa

ryzyko utraty własnych pieniędzy.

Przykładem obrotu na rynku finan

różnych krajów. Banki i instytucje fin

danych walut - wymieniają się nimi, ne

się w ten sposób kurs danej waluty, czy

takie kursy złotego w odniesieniu do i

Obecnie podstawowe zasady działania banków w Polsce to: uniwersalizm, samodzielność, konkurencyjność, samofinansowanie i komercjalizm.

Zasada uniwersalizmu polega na ciągłym poszerzaniu zakresu działalności banków, między innymi o emisję papierów wartościowych, stawianie się udziałowcami przedsiębiorstw czy udzielanie poręczeń. Według tej zasady nie ma żadnych ograniczeń terytorialnych i branżowych w działalności banków. Jest to gwarancją równości wszystkich banków i ekspansji rynku bankowego.

Samodzielność banku to możliwość autonomicznego podejmowania decyzji (w ramach prawa) oraz ponoszenie za nie wszelkich konsekwencji. Samodzielność jest ograniczona przez bank centralny, który sprawuje nadzór, oraz obowiązujące prawo bankowe.

Zasada konkurencyjności wynika z uniwersalizmu i samodzielności banków. Polega na przyciągnięciu jak największej liczby klientów dzięki atrakcyjnym kredytom, solidności i różnorodności usług, a także sprawności i szybkości obsługi klientów.

Zasada samofinansowania oznacza konieczność pokrywania kosztów działalności i zobowiązań z kapitału własnego, środków wypracowanych w trakcie działalności lub środków finansowych pozyskanych na określonych warunkach od innych podmiotów.

Zasada komercjalizmu, podobnie jak w innych przedsiębiorstwach w gospodarce rynkowej, polega na dążeniu do maksymalizacji zysku przy minimalizowaniu kosztów działalności. Przy określaniu wysokości opłat za dane usługi banki muszą - w celu poprawy rentowności - brać pod uwagę wielkość ryzyka. Plany kredytowe nie mogą naruszyć ich płynności finansowej, co jest jednym z gwarantów ich wiarygodności w oczach klientów.

zasada uniwersalizmu

samodzielność banku

zasada konkurencyjności

zasada samofinansowania

zasada komercjalizmu

Czy wiesz, że...

Żałożenie banku wymaga spełnienia wielu warunków dotyczących między innymi wysokości kapitału założycielskiego, odpowiednich pomieszczeń czy kwalifikacji kadry zarządzającej. Warunki narzucone przez prawo bankowe, a egzekwowane przez NBP, mają na celu zapewnienie jak największego bezpieczeństwa środków finansowych przyszłych klientów. Dodatkowym zabezpieczeniem środków zgromadzonych w bankach komercyjnych jest Bankowy Fundusz Gwarancyjny, do którego wszystkie te banki muszą odprowadzać składki. Niestety, w razie upadku banku tylko niewielkie sumy są wypłacane przez fundusz. Warto więc korzystać z usług dużych i sprawdzonych banków lub lokować środki finansowe w kilku bankach, co zmniejsza ryzyko utraty własnych pieniędzy.

Przykładem obrotu na rynku finansowym są transakcje kupna i sprzedaży walut różnych krajów. Banki i instytucje finansowe - w celu pozyskania lub pozbycia się danych walut - wymieniają się nimi, negocjując przy tym cenę transakcji. Kształtuje się w ten sposób kurs danej waluty, czyli jej cenę wyrażoną w innej walucie. W Polsce takie kursy złotego w odniesieniu do innych walut są podawane przez NBP.

kursy walutowe